

Свистун В.І.

д.п.н., доц., завідувач лабораторії управління професійно-технічною освітою ІПТО України

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЮ ОСВІТОЮ

У сучасних умовах демократичного державотворення система ПТО України зазнає докорінного реформування, успіх якого значною мірою залежатиме від ефективного управління цією галуззю на всіх рівнях. Зміна форми управління освітою з державної (командно-адміністративної) на демократичну (державно-громадську) є вагомим складником реалізації гуманітарної політики в нашій країні. Формування нової культури управління дає змогу вивільнити центральні органи влади від невластивих їм функцій та зосередити увагу на сучасних методах управління. Будь-які форми державного управління професійно-технічною освітою, їх кращі організаційні моделі приречені на невдачу, якщо не буде встановлено раціональне співвідношення між центральними та регіональними органами влади й органами місцевого самоврядування.

У законопроекті про засади державної регіональної політики зазначено, що вона здійснюється на основі таких принципів [2]:

- конституційності та законності – відповідності Конституції та законам України, актам Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України;

- координації – просторового узгодження секторальних політик, цілей, пріоритетів та дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування;

- єдності – неодмінності забезпечення просторової, політичної, економічної, інформаційної, соціальної, гуманітарної цілісності України;

- *децентралізації – збалансованого розподілу владних повноважень з управління розвитком територій між центральними і місцевими органами*

виконавчої влади та органами місцевого самоврядування з передачею відповідних ресурсів (курсив – В.С.);

- деконцентрації – перерозподілу владних повноважень у межах системи органів виконавчої влади – від центральних до місцевих;

- субсидіарності – прийняття рішень та надання публічних послуг на найближчому до громадянина рівні, відповідні повноваження можна передавати на вищий рівень управління лише з міркувань ефективності та економії;

- партнерства – узгодження цілей, пріоритетів і дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з іншими суб'єктами регіонального розвитку, забезпечення тісного співробітництва, кооперації та солідарності між ними в процесі формування та реалізації державної регіональної політики;

- відкритості – прозорості, прогнозованості, передбачуваності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері формування та реалізації державної регіональної політики;

- сталого розвитку – розвитку суспільства, що дає змогу задовольняти потреби нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь;

- історичної спадкоємності – врахування та збереження позитивних надбань попереднього розвитку регіонів.

Узгоджені дії органів місцевого самоврядування і місцевих державних адміністрацій є запорукою сталого розвитку території. На даний момент серйозною проблемою є *чітке законодавче розмежування компетенції органів місцевого управління*. Її відсутність призводить до певного двовладдя і безвідповідальності на місцях.

На особливу увагу заслуговує питання *делегування повноважень* місцевих рад місцевим державним адміністраціям і навпаки. Законодавче поле з цього питання не досконале. Так, не визначені умови делегування повноважень, порядку здійснення делегованих повноважень, порядку набрання чинності та введення в дію актів, а також визначення системи контролю з питань делегованих повноважень. Є потреба і в законодавчому визначенні принципів делегування

повноважень, у тому числі таких, як законність, субсидарність, добровільність, підконтрольність, підзвітність [1].

Передача повноважень з центру на місця здійснюється шляхом децентралізації, що дозволяє привести освітні послуги, що надає держава, відповідно до потреб і запитів населення. Децентралізація буде успішною, якщо методи її проведення та інституціональна структура сприятимуть вираженню загальних інтересів, а рішення прийматимуться за загальною згодою. Децентралізація управління ПТО не повинна трансформуватися ні у жорстко регламентований захід, ні призводити до механічної передачі окремих функцій, ні до проведення штучного розподілу повноважень між різними рівнями управління. Кожна управлінська ланка має бути наділена достатніми для вирішення проблем ПТО повноваженнями. Важливим критерієм віднесення певної управлінської функції до певного рівня є ефективність її виконання. Перевагою віднесення повноважень на найнижчий можливий рівень є те, що там надання освітніх послуг перебуває під контролем споживача. Проблема децентралізації управління професійно-технічною освітою, залучення громадськості до розробки й ухвалення управлінських рішень щодо зміни методологічних підходів, змісту та технології навчання кваліфікованих робітників до успішної професійної діяльності в ринкових умовах відповідно до потреб сучасного виробництва стає однією з найважливіших у суспільстві.

Література

1. Круш П.В. Регіональне управління: навч. посіб. / Круш П.В., Кожемяченко О.О. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.
2. Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє: монографія / Нац. акад. управління при Президентові України; відп. редактор І.А. Грицяк. – К.: «К.І.С.», 2009. – 240 с.